

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ПІНЧУК Діана Миколаївна

УДК: 351.37.07

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЮ ПЕДАГОГІЧНОЮ ОСВІТОЮ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Черкаси –2025

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному університеті цивільного захисту України.

Науковий керівник:

кандидат наук з державного управління, доцент
ЛУЦЕНКО Світлана Миколаївна,
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти, доцент
кафедри педагогіки, спеціальної освіти та
менеджменту.

Офіційні опоненти:

доктор наук з державного управління, професор,
Заслужений працівник освіти України
СИЧЕНКО Віктор Володимирович,
Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська
академія неперервної освіти», ректор;

доктор наук з державного управління, професор,
Заслужений працівник освіти України
ЛОПУШИНСЬКИЙ Іван Петрович,
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу, завідувач кафедри
публічного управління та адміністрування.

Захист відбудеться «21» листопада 2025 року об 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03 Національного університету цивільного захисту України за адресою: 18000, м. Черкаси, вулиця Онопрієнка, 8, конференцзал.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного університету цивільного захисту України за адресою: 18000, м. Черкаси, вулиця Онопрієнка, 8, конференцзал.

Автореферат розісланий «21» жовтня 2025 р.

Вчений секретар
Спеціалізованої вченої ради

Сергій ТАРАСОВ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Глибокі трансформаційні процеси в Україні, що охоплюють соціально-економічну сферу, зокрема освіту, особливо загострюються в умовах повномасштабної війни та стратегічного курсу на європейську інтеграцію. Це вимагає термінового впровадження ефективного державно-громадського управління системою післядипломної педагогічної освіти. Використання інноваційних підходів і методів такого управління є ключовим для формування висококваліфікованого кадрового потенціалу, здатного забезпечити сталий розвиток країни, її відновлення та успішну інтеграцію в європейський освітній простір.

Нормативно-правове забезпечення державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою в Україні базується на Конституції України, Законах України «Про освіту», «Про загальну середню базову освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», «Про професійний розвиток працівників» та інших нормативно-правових актах. Ці нормативні документи створюють загальну правову основу для функціонування системи післядипломної педагогічної освіти на основі державно-громадського управління, визначають пріоритети модернізації освітньої системи, спрямовані на підвищення якості педагогічної підготовки, впровадження інноваційних технологій та стимулювання державно-громадського партнерства. Очікуваним кроком є необхідність ухвалення Закону України «Про післядипломну освіту»/«Про освіту дорослих», який мав би унормувати механізми функціонування післядипломної освіти, її структуру і форми, статус закладів післядипломної педагогічної освіти та науково-педагогічних працівників. Проблема невизначеності правового статусу закладів післядипломної педагогічної освіти в Україні є критичною і має комплексні негативні наслідки на організаційному, фінансовому, кадровому та якісному рівнях.

Державно-громадське управління післядипломною педагогічною освітою повинно забезпечувати оперативне та гнучке реагування на динаміку освітніх стандартів, виклики цифрової трансформації, процеси відновлення та глобалізації. У науковому вирішенні цих завдань визначальне місце належить обґрунтуванню та розробці дієвих механізмів державно-громадського управління системою післядипломної педагогічної освіти.

Провідні світові освітні системи демонструють, що ефективне управління неможливе без широкого залучення громадянського суспільства та взаємодії всіх зацікавлених сторін, хоча в багатьох країнах з перехідною економікою досі існують певні стереотипи щодо сутності державно-громадського управління. Побудова суспільства знань та інноваційної економіки можлива лише за умови інноваційного шляху розвитку та впровадження високотехнологічного виробництва.

Для стимулювання інноваційних процесів в освіті та реалізації проривних освітніх проєктів критично важлива наявність висококваліфікованих, адаптивних та креативних педагогічних кадрів.

Питання державного управління та трансформації освітньої системи

досліджували такі вчені, як С. Андрейчук, В. Андрущенко, О. Білик, С. Вавренюк, В. Вітовецький, В. Дзюнзюк, А. Дегтяр, Н. Діденко, С. Майстро, В. Мороз, В. Мартиненко, Н. Нижник, В. Огаренко, В. Палюх, О. Поступна та ін. Теоретичні та методологічні аспекти проблем державно-громадського управління освітою в нових соціально-економічних умовах відображені в працях В. Андрущенко, В. Бакуменка, Л. Гаєвської, С. Домбровської, М. Князева, Ю. Ковбасюка, В. Корженка, С. Крисюка, О. Крюкова, Т. Лозинської, І. Лопушинського, В. Лугового, С. Луценко, Н. Мельтюхової, С. Мороз, Н. Нижник, В. Огаренка, Н. Протасової, О. Радченко, В. Сиченка та ін. Державно-громадське управління досліджували В. Бех, О. Беляєва, В. Бакуменко, Л. Гаєвська, Я. Гречка, Г. Єльнікова, О. Зайченко, Л. Калініна, М. Комарницький, В. Князев, В. Луговий, В. Майборода, Н. Нижник, О. Онаць, Л. Прокопенко, О. Рябека, О. Тягушева, І. Шоробура та інші. Сутність, структура та інші аспекти державно-громадського управління у сфері освіти та державного управління висвітлені в працях зарубіжних науковців: Н. Боржеллі, В. Брайт, І. Остін, С. Арнстейн, А. Асунта, А. Брьоггер, Д. Баклі, М. Крозьє, Б. Кук, Е. Еріксон, Л. Едвінссон, М. Чан та ін.

Незважаючи на задекларовані реформи, в Україні зберігається суттєвий розрив між суспільними очікуваннями щодо професійного рівня педагогічних кадрів та їхньою готовністю ефективно реагувати на швидкоплинні виклики сучасності. Джерелом проблеми є недостатнє впровадження науково обґрунтованих системного, інноваційного та компетентнісного підходів у формування державно-громадського управління освітою, а також прогалини в його організаційно-правовому та інституційному забезпеченні. Такий стан становить загрозу сталому розвитку суспільства, адже успішне майбутнє значною мірою визначається здатністю освіти своєчасно реагувати на актуальні виклики. У зв'язку з цим набуває особливої актуальності вдосконалення регулятивних механізмів і розробка дієвих методів державно-громадського управління, що забезпечать динамічний розвиток системи післядипломної педагогічної освіти та зміцнять її роль у розбудові нової України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації відповідає ключовим напрямам наукових досліджень у галузі державного управління та пріоритетам розвитку освітньої сфери в Україні.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (державний реєстраційний номер 0112U002587), що розроблялася у Національному університеті цивільного захисту України. Внесок автора полягає в обґрунтуванні підходів до вдосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування та розробка новітніх підходів до удосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою. Досягнення зазначеної мети зумовило необхідність розв'язання таких завдань:

- систематизувати теоретичні підходи до поняття «механізми державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою»;
- проаналізувати законодавчу базу у сфері державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою в Україні;
- проаналізувати функції публічної влади в управлінні післядипломною педагогічною освітою;
- виявити особливості державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою в умовах децентралізації влади;
- узагальнити закордонний досвід та практику державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою;
- виявити проблемні аспекти у системі взаємодії та спільного управління післядипломною педагогічною освітою з боку держави та громади;
- розробити практичні рекомендації щодо удосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.

Об'єктом дослідження є державно-громадське управління у сфері післядипломної педагогічної освіти.

Предметом дослідження є механізми державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дисертації є наукові концепції, які розроблялися вітчизняними та зарубіжними науковцями та фахівцями, нормативно-правові акти України у сфері освітньої політики, а також загальнонаукові та спеціальні методи пізнання:

- функціональний метод, застосований для аналізу структури та категоріального апарату державного управління закладами післядипломної педагогічної освіти;
- метод синергетики, що сприяє осмисленню особливостей формування конструктивної співпраці органів державного та громадського управління в системі післядипломної педагогічної освіти з метою підвищення її ефективності;
- методи вибірки, аналізу та узагальнення, використані при вивченні іноземного та вітчизняного досвіду державно-громадського управління розвитком системи післядипломної педагогічної освіти;
- дедуктивний метод та метод абстрагування для обґрунтування положень законодавства України у сфері освіти та післядипломної освіти, а також конкретизації складових і засад соціального розвитку закладів освіти;
- метод адаптивного управління, що забезпечує пристосування системи державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою до сучасних умов;
- метод структурного моделювання для розробки структурно-функціональної моделі державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.
- системний метод, застосований для побудови системи державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.

Інформаційною основою дослідження слугують чинні нормативно-правові акти України та зарубіжних країн у сфері освіти, наукові дослідження і

концептуальні напрацювання вітчизняних і міжнародних фахівців, а також матеріали з фахових періодичних видань. У роботі використано статистичні й аналітичні дані, надані Міністерством освіти і науки України, Державною службою статистики України та іншими офіційними органами. Окрім наукових джерел, присвячених проблематиці державного та громадського управління в освітній сфері, активно застосовуються результати досліджень із загальної теорії управління, системного аналізу, моделювання складних соціальних систем, автоматизованих систем управління, інформаційної аналітики, теорії прийняття управлінських рішень, менеджменту, регіонального розвитку та суміжних наукових напрямів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці теоретичних та науково-методичних підходів до удосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою, що конкретизується у таких положеннях:

уперше:

- визначено шляхи удосконалення державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою та запропоновано науково обґрунтовану багатокомпонентну структуру формування державно-громадського сектору у сфері управління післядипломною педагогічною освітою, що передбачає реалізацію механізмів демократизації через взаємодію органів публічної влади і громадянського суспільства з метою покращення функціонування післядипломної педагогічної освіти;

удосконалено:

- визначення перспектив реалізації вітчизняного правового й організаційного механізмів державно-громадського управління розвитком системи післядипломної педагогічної освіти, які передбачають застосування комплексного й інноваційного підходів до вдосконалення державно-громадського управління в цій сфері, згідно з якими запропоновані: по-перше, удосконалення правового забезпечення, а по-друге, систематизація зовнішнього та внутрішнього організаційного забезпечення такого управління;

- систему державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою, яка, на відміну від існуючих, передбачає суб'єктно-об'єктну взаємодію, орієнтовану на підвищення добробуту та якості життя працівників шляхом задоволення їхніх соціальних потреб, очікувань, поліпшення соціального стану та активності;

дістало подальшого розвитку:

- особливості державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою за кордоном з метою обґрунтування напрямів їх урахування в українському контексті. Зокрема, акцентовано увагу на доцільності впровадження таких підходів, як: чітке визначення поняття «відносини у сфері освіти», їх класифікація на безпосередньо освітні та пов'язані з ними відносини; розмежування прав і обов'язків учасників цих відносин; деталізація суб'єктного складу, що відіграє ключову роль в ефективному управлінні освітою;

- підхід до систематизації дії правового механізму державно-

громадського управління умовами навчання, який передбачає, по-перше, формування класифікації локальних нормативно-правових актів за основною, процесуальною та організаційною категоріями, а по-друге, конкретизацію загальних правових норм щодо державного управління післядипломною педагогічною освітою з урахуванням матеріального, організаційно-процесуального та мотиваційного аспектів;

– напрями впровадження вітчизняних правових та організаційних механізмів державно-громадського управління розвитком системи післядипломної педагогічної освіти, які передбачають застосування комплексного та інноваційного підходів до вдосконалення цього виду управління. Зокрема, запропоновано по-перше – удосконалення правового забезпечення, а по-друге – систематизацію зовнішнього та внутрішнього організаційного забезпечення такого управління.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості їх використання органами публічної влади центрального та місцевого рівнів для вдосконалення механізмів державно-громадського управління у сфері післядипломної педагогічної освіти. Запропоновані підходи можуть бути впроваджені в управлінську практику задля підвищення ефективності взаємодії державних і громадських структур, оптимізації нормативно-правового регулювання та забезпечення якості освітніх послуг.

Запропоновані в дисертаційному дослідженні положення, висновки та рекомендації мають прикладне значення й чітку адресну спрямованість, що забезпечує їхнє ефективне впровадження у практику діяльності органів публічної влади, закладів післядипломної педагогічної освіти та інших зацікавлених суб'єктів державно-громадського управління.

Запропоновані автором підходи до використання науково-методичної бази з удосконалення державно-громадської взаємодії в управлінні післядипломною педагогічною освітою були впроваджені в практичну діяльність закладів освіти та органів публічної влади. Запропоновану модель державно-громадської взаємодії в управлінні післядипломною педагогічною освітою, положення, висновки та рекомендації використані в діяльності Сумського регіонального центру підвищення кваліфікації Сумської обласної державної адміністрації (Довідка від 15.07.2025 № 01-17/354), КУ Центр професійного розвитку педагогічних працівників Лебединської міської ради (Довідка без номера), Полтавської академії неперервної освіти (Довідка № 01-33/56), БО «Центр освітніх ініціатив» (Довідка від 28.08.2025 № 27/08), Сумського державного педагогічного університету (Акт від 17.07.2025 № 1630).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням, у якому представлено нові теоретичні положення та науково обґрунтовані результати, отримані автором. Ці результати спрямовані на розв'язання науково-практичного завдання щодо налагодження ефективної взаємодії між державою та громадськістю в системі управління післядипломною педагогічною освітою.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження були представлені й обговорені на науково-

практичних конференціях, круглих столах, семінарах, що відбувались за участю фахівців у галузі державного управління, освітніх/педагогічних наук, зокрема на: Всеукраїнській науково-практичній конференції (Тернопіль, 24 листопада 2022 року), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції (4 березня 2023 року, Харків), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції (м. Черкаси, 27 березня 2025 року, Черкаси). Обговорення отриманих результатів дало змогу уточнити наукові положення, підтвердити їхню практичну значущість та отримати конструктивні зауваження й пропозиції.

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 9 наукових працях, із них: 4 статті у вітчизняних наукових фахових виданнях, включених до категорії Б; 2 статті у закордонних наукових виданнях за напрямком дослідження; 4 тези доповідей на конференціях. Загальний обсяг публікацій автора відповідно до теми дослідження становить 4,5 друк. арк.

Структура і обсяг роботи. Дисертаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації 269 сторінок. Обсяг основного тексту становить 224 сторінки, серед яких 18 - рисунки і 5 таблиць, список використаних джерел (239 найменувань) – на 28 сторінках, 5 додатків – на 16 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено стан її наукової розробленості, з'ясовано зв'язок із науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, формулює чіткий результат дослідження у вигляді нових наукових положень, новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про їхню апробацію й оприлюднення.

У **першому розділі** – *«Теоретичні основи державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою»* було проаналізовано сучасний стан державно-громадського управління у сфері післядипломної педагогічної освіти, було виокремлено його основні характеристики. Вони проявляються у структурній організації системи, специфіці взаємодії її суб'єктів та у скоординованій співпраці між державними інституціями та органами громадського самоврядування, які представляють як державні інтереси, так і професійні потреби педагогічної спільноти. Аргументовано, що модель державно-громадського управління у післядипломній педагогічній освіті має значний потенціал для масштабного впровадження в освітні заклади. Її подальший розвиток, згідно з результатами наукових досліджень, повинен ґрунтуватися на демократичних принципах, серед яких особливе значення мають партнерство, довіра та діалог.

У першому розділі здійснено теоретичний аналіз наукової літератури, що дозволило визначити особливості становлення й функціонування державно-громадського управління в післядипломній педагогічній освіті в контексті різних історичних етапів, виявити їх відмінності та сформулювати

методологічні підходи для подальшого дослідження.

Окрема увага зосереджена на уточненні понятійно-категоріального апарату дослідження. Використання методів етимологічного, категоріального аналізу та системного узагальнення дало змогу конкретизувати та уніфікувати ключові терміни, зокрема: «управління», «державно-громадське управління», «інструменти й засоби державного управління», «державна політика» та «принципи державного управління».

Аналіз змісту нормативно-правових актів, що регулюють державно-громадське управління у сфері післядипломної педагогічної освіти, дозволив встановити походження та розвиток різних форм управління, їхні переваги, а також виокремити проблемні питання щодо практичного залучення громадськості до управлінських процесів у цій сфері. Виявлено, що процес становлення державно-громадського управління у післядипломній педагогічній освіті має глибоке історичне коріння. Ретроспективний аналіз цього процесу допоміг простежити динаміку формування закладів освіти різних типів. Встановлено, що управління розвитком закладів післядипломної педагогічної освіти відбувається насамперед на демократичних засадах, які визначаються розвитком суспільства загалом.

Результати дослідження сучасних тенденцій розвитку державно-громадського управління у сфері післядипломної педагогічної освіти засвідчують, що управлінська теорія сьогодні еволюціонує в напрямі міждисциплінарності та практико-орієнтованості. Відбувається поступовий відхід від авторитарної моделі управління на користь демократичної, яка передбачає відкритість управлінських процесів, діалогічність і врахування інтересів усіх стейкхолдерів. Така трансформація системного підходу є одним із ключових чинників оновлення механізмів управління в освітній галузі.

По-перше, процес переходу від суто державного до державно-громадського управління в закладах післядипломної педагогічної освіти можна розглядати як перший етап демократичної трансформації управлінської системи. Це свідчить про зміну парадигми управлінських відносин, спрямовану на розширення можливостей для участі громадськості у прийнятті стратегічно важливих рішень.

По-друге, сучасне трактування поняття «управління» набуває нових змістових вимірів і функціональних форм. У цьому контексті державно-громадське управління дедалі більше характеризується високим рівнем професіоналізації управлінських кадрів, впровадженням інноваційних підходів до організації освітнього процесу, а також розвитком лідерських компетентностей серед представників управлінських структур. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності управління та зміцненню взаємодії між усіма суб'єктами освітнього простору.

У розділі представлено факти, що на різних етапах розвитку суспільства та впровадження державно-громадського управління виникали різні типи навчальних закладів, створені для задоволення соціальних потреб населення, зокрема у сфері підвищення кваліфікації педагогів. Розвиток закладів післядипломної педагогічної освіти в Україні зазнавав постійних змін, в яких поєднувалися циклічні та лінійні тенденції. В межах кожної окремої системи

відбувалися лише такі трансформації, що не порушували її цілісності. Періоди прискореної модернізації змінювалися періодами стабілізації. Основною метою післядипломної педагогічної освіти було і залишається формування активної, самостійної особистості педагога – члена громадянського суспільства, який володіє високим професійним рівнем і здатен переходити від «книжкового» навчання до практично орієнтованої діяльності.

Акцентується увага на тому, що розвиток державно-громадського управління у сфері післядипломної педагогічної освіти пройшов тривалий шлях. Проаналізувавши ретроспективу такого управління в Україні, здійснивши теоретичні узагальнення сутності ключових понять і провідних дефініцій, а також визначивши методологічні підходи, ми дійшли висновку про необхідність подальшого розвитку моделі державно-громадського управління у цій сфері. Водночас вважаємо важливим активізувати та систематизувати роботу з формування справжньої нової спільноти – громадянського суспільства, здатного усвідомлювати сутність нових форм управління, їх зміст і методи. Таке суспільство має бути готовим до співуправління, партнерської та довірчої взаємодії у сфері післядипломної педагогічної освіти.

Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що в умовах сучасного суспільного розвитку громадськість виступає як один із провідних джерел легітимності та впливу на владні процеси. Ефективне функціонування системи влади неможливе без цілеспрямованого отримання, опрацювання, передавання та раціонального використання різноманітних ресурсів. Держава, як основний інститут політичної влади, здійснює постійну взаємодію з громадянським суспільством, вибудовуючи партнерські відносини між інституціями державного управління та соціальними спільнотами. Особливо важливою ця взаємодія є у сфері освіти, де ефективність діяльності органів державної влади значною мірою залежить від відкритої комунікації з громадськістю та засобами масової інформації. Серед ключових чинників, що визначають результативність державної управлінської діяльності, слід виокремити рівень інформаційно-аналітичного забезпечення, професійну підготовку управлінських кадрів, а також наявність сучасної технічної, технологічної та телекомунікаційної інфраструктури. Структурно-логічну схему організації державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою подано на рис. 1., візуально підтверджує вищезазначене.

Встановлено, що освітні технології започаткували трансформацію державного управління з метою його адаптації до вимог сучасної епохи. Завдяки використанню технологій прискорюються процеси прийняття та реалізації рішень, звільняється частина робочого часу, а також формуються механізми підтримки у сфері державної освітньої політики, зокрема щодо підвищення кваліфікації педагогів.

Аналіз наукових публікацій дав змогу актуалізувати склад та сутність механізму забезпечення державно-громадського управління, до якого входять методи, засоби та інструменти влади. Узагальнення даних підходів дозволило сформулювати класифікацію механізмів державно-громадського управління у післядипломній педагогічній освіті. Вона передбачає поділ механізмів за суб'єктом управління, функціональним призначенням та напрямом діяльності.

Рисунок 1 – Структурно-логічна схема державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.

У другому розділі – «Аналіз державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою» ґрунтовно розглянуто теоретико-методологічні засади державно-громадського управління у сфері післядипломної педагогічної освіти, яке ми позиціонуємо як ключовий фактор розвитку освітньої системи України. Особливу увагу було акцентовано на тому, що сучасні суспільні трансформації, що охоплюють євроінтеграційні прагнення, нагальні потреби повоєнного відновлення та імперативи сталого демократичного розвитку, неминуче вимагають глибинних якісних змін в освітній галузі. Нами підкреслено, що визначальним вектором цих змін є становлення ефективної моделі управління, яка принципово відходить від застарілих практик виключно державного адміністрування та активно інтегрує розмаїтий потенціал громадянського суспільства. Ми стверджуємо, що такий перехід до державно-громадського управління є не просто формальною організаційною перебудовою, а, по суті, фундаментальною зміною філософії освітньої політики, безпосередньо спрямованою на підвищення рівня прозорості, забезпечення гнучкості та відповідності освітніх послуг реальним, постійно змінюваним потребам суспільства. Особливо вагоме значення, як нами було відзначено, ця трансформація набуває для системи післядипломної педагогічної освіти, яку ми обґрунтовуємо як критично важливий і стратегічний ланцюг у системі безперервного професійного розвитку педагогічних кадрів.

Нами було детально виокремлено та проаналізовано три ключові,

взаємопов'язані напрямки реалізації державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою. По-перше, це системна демократизація діяльності органів публічної влади та управління, які несуть відповідальність за післядипломну освіту педагогів. Це передбачає не лише формальне декларування, а й реальне посилення відкритості, прозорості, підзвітності та, що є найважливішим, глибинне залучення широких кіл громадськості до всіх етапів процесів формування та реалізації освітньої політики. По-друге, ми зосередилися на розвитку самоврядних асоціацій учасників освітньої діяльності, таких як професійні об'єднання педагогів та методичні об'єднання, які ми розглядаємо як ключових акторів, що мають стати реальними суб'єктами впливу на зміст, форми та методи підвищення кваліфікації педагогів. По-третє, була висвітлена необхідність організації громадських органів управління освітою, представлених усіма верствами населення, що, як ми вважаємо, забезпечує багатосторонній контроль за якістю та ефективністю освітнього процесу, а також стратегічне планування, що враховує широкий спектр інтересів.

Було розкрито сутність феномена державно-громадського управління освітою як органічного поєднання державного та громадського компонентів, що неминуче вимагає постійного узгодження їх інтересів та ефективної взаємодії на всіх рівнях функціонування освітньої системи. Було наголошено, що організаційна структура державно-громадського управління є інтегративною, гармонійно поєднуючи органи державної влади та місцевого самоврядування з розгалуженою мережею інститутів громадянського суспільства. Окреслено та проаналізовано ключові принципи ефективного функціонування цієї моделі, серед яких нами виділені незалежність і паритетність сторін, комплексне та раціональне використання всіх наявних ресурсів, чітка цільова спрямованість діяльності, непохитна правова обґрунтованість усіх рішень, свобода і самодіяльність суб'єктів, а також механізми цивілізованого розв'язання потенційних конфліктів та суперечностей.

Було представлено та коротко охарактеризовано декілька типових моделей державно-громадського управління, які потенційно можуть бути імplementовані в українському освітньому просторі. До них належать: модель структурно-громадського супроводу, яка передбачає інституціалізацію участі громадськості через створення паралельних або інтегрованих громадських структур, що здійснюють незалежну експертизу та формують платформи для діалогу; модель інформаційно-громадського супроводу, яка фокусується на оптимізації двостороннього інформаційного обміну, забезпечуючи проактивне розкриття інформації з боку держави та активний зворотний зв'язок від громадськості; а також модель субординаційно-проміжного партнерства, яка є найбільш гнучкою та ситуативною, дозволяючи тимчасову трансформацію субординаційних відносин у партнерські для вирішення конкретних завдань, де держава виступає координатором, а громадськість – повноправним партнером (табл.1).

Таблиця 1

Моделі державно-громадського управління

Модель	Сутність	Ключові особливості
Структурно-громадського супроводу	Інституціоналізація участі громадськості через створення паралельних або інтегрованих структур	Незалежна експертиза; створення платформ для діалогу
Інформаційно-громадського супроводу	Оптимізація двостороннього інформаційного обміну між державою та громадськістю	Проактивне розкриття інформації з боку держави; активний зворотний зв'язок від громадськості
Субординаційно-проміжного партнерства	Тимчасова трансформація субординаційних відносин у партнерські для вирішення конкретних завдань	Гнучкість і ситуативність; держава – координатор, громадськість – повноправний партнер

Було встановлено, що, попри певний прогрес, нормативно-правове забезпечення державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою залишається на стадії формування, що спричиняє виникнення низки проблем, які потребують невідкладного вирішення. Серед них виявлено невизначеність правового статусу закладів післядипломної педагогічної освіти, суттєві прогалини в законодавстві щодо чіткого розмежування повноважень та ефективних механізмів фінансування, а також фрагментарність регулювання процесів цифровізації та впровадження інноваційних технологій.

Для подолання системних викликів запропоновано низку заходів: комплексне регулювання професійного розвитку педагогів через ухвалення відповідного закону; чітке розмежування повноважень між центральними, місцевими органами влади та закладами освіти; створення прозорих механізмів фінансування за участю державно-приватного партнерства та міжнародних грантів; впровадження гнучких форм підвищення кваліфікації з широким використанням дистанційних технологій; удосконалення системи оцінювання якості післядипломної освіти та гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами; стимулювання інноваційних підходів і забезпечення прозорості інформації про програми підвищення кваліфікації.

Таким чином, ефективне формування нормативно-правової бази державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою можливе лише за активного залучення всіх зацікавлених сторін. Моніторинг і оцінювання залишаються ключовими складовими управління, що забезпечують постійне підвищення ефективності та відповідності системи сучасним потребам суспільства.

У третьому розділі – «Удосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою» – проаналізовано сучасний стан післядипломної педагогічної освіти в Україні, що

функціонує в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій. З'ясовано, що її ефективність безпосередньо залежить від здатності системи забезпечувати безперервний професійний розвиток педагогів та від ступеня інтеграції принципів державно-громадського партнерства у процеси управління.

Встановлено, що теоретико-методологічною основою державно-громадського управління є синтез ідей поліцентричного врядування, демократичної участі та теорії стейкхолдерів. Це дозволяє інтерпретувати управління післядипломною освітою як багаторівневу взаємодію держави, закладів освіти та громадянського суспільства.

Доведено, що інформаційні та організаційні механізми управління відіграють ключову роль у забезпеченні прозорості, підзвітності та ефективного зворотного зв'язку. Використання цифрових технологій, онлайн-платформ, електронних консультацій та соціальних мереж формує сучасне середовище для партисипативного управління.

З'ясовано, що результати емпіричного дослідження серед стейкхолдерів Полтавської, Чернівецької та Сумської областей засвідчили загальну позитивну оцінку стану управління у закладах післядипломної педагогічної освіти (понад 80% респондентів відзначили його ефективність). Разом із тим виявлено головні виклики: недостатнє фінансування, надмірну бюрократизацію та складність адаптації до законодавчих змін.

Установлено, що найбільш проблемними сферами залишаються фінансові, стратегічні та інформаційні механізми управління. Обґрунтовано необхідність диверсифікації джерел фінансування, зменшення бюрократичного навантаження та впровадження сучасних систем стратегічного планування і моніторингу.

Доведено, що цифровізація є одним із ключових чинників модернізації управління. Вона забезпечує формування єдиного інформаційного середовища, сприяє розвитку цифрових компетентностей педагогів і створює умови для впровадження нових моделей взаємодії (онлайн-курси, електронні консультаційні майданчики, віртуальні спільноти).

З'ясовано, що мікрокваліфікації розглядаються педагогами як перспективний інструмент гнучкої освіти та індивідуальних освітніх траєкторій. Водночас виявлено, що їхнє впровадження стримується браком правового регулювання та фінансового забезпечення. Обґрунтовано напрями вдосконалення управління мікрокваліфікаціями: розроблення нормативної бази, створення координаційних груп, використання цифрових платформ для обліку та верифікації результатів навчання.

З'ясовано, що громадськість визнає свою участь в управлінні післядипломною освітою важливою, проте на практиці вона часто має формальний характер. Виявлено бар'єри: недостатня прозорість, обмеженість ресурсів та низький рівень експертності. Доведено, що їх подолання можливе завдяки інституціоналізації консультативних органів, впровадженню механізмів незалежної експертизи та публічної звітності.

Установлено, що у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії головна роль належить самому педагогу, тоді як держава та громадянське

суспільство виконують допоміжні функції. Це потребує зміцнення партнерських механізмів підтримки персоналізованого професійного розвитку через наставництво, супервізію, мікрокваліфікації та дистанційні програми.

Підсумовано, що удосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою можливе лише на основі комплексного підходу, який включає: оновлення нормативно-правової бази; диверсифікацію фінансування; цифровізацію управлінських процесів; розширення громадської участі; розвиток індивідуалізованих освітніх траєкторій; інтеграцію кращих міжнародних практик.

Реалізація цих завдань забезпечить формування інноваційної, гнучкої та конкурентоспроможної системи післядипломної педагогічної освіти, здатної ефективно відповідати на сучасні виклики та сприяти сталому розвитку освітньої галузі України.

ВИСНОВКИ

Дисертація присвячена дослідженню наукової проблеми, пов'язаної з розвитком теоретичних основ та обґрунтуванням шляхів впровадження і вдосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.

Отримані в ході дослідження результати комплексно вирішують науково-практичне завдання, що полягає в оптимізації сучасних механізмів публічного управління та науково-теоретичному обґрунтуванні й розробці практичних рекомендацій для вдосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.

Результати, отримані в ході дослідження, дають змогу сформулювати наступні узагальнення, висновки та рекомендації:

1. Систематизовано наукові підходи до визначення сутності поняття «механізми державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою», що забезпечило формування цілісного концептуального підґрунтя дослідження. Механізми державно-громадського управління інтерпретовано як інтегровану систему взаємопов'язаних інструментів, методів і форм взаємодії між державними органами та інститутами громадянського суспільства, спрямовану на спільне прийняття управлінських рішень, реалізацію освітньої політики та здійснення громадського контролю за її результатами.

До структурних компонентів цієї системи віднесено інформаційні, організаційні, нормативно-правові, фінансово-економічні, кадрові та соціально-комунікаційні механізми, що забезпечують узгодженість управлінських дій, ефективність взаємодії суб'єктів управління та сталий розвиток системи післядипломної педагогічної освіти.

Інформаційний механізм забезпечує відкритість освітнього простору й прозорість управлінських процесів; організаційний – формує раціональну структуру взаємодії державних органів, закладів післядипломної освіти та громадських інституцій; нормативно-правовий – визначає правові засади функціонування системи; фінансово-економічний – регулює розподіл ресурсів і сприяють фінансовій стабільності освітньої галузі; кадровий – забезпечує

підготовку, перепідготовку та професійний розвиток управлінських і педагогічних кадрів; соціально-комунікаційний – реалізує принципи партнерства, діалогу та участі громадськості у процесі прийняття управлінських рішень.

У взаємозв'язку зазначені механізми утворюють цілісну систему державно-громадського управління, спрямовану на підвищення ефективності функціонування та розвитку післядипломної педагогічної освіти.

2. Проаналізовано законодавчу базу у сфері державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою в Україні, що дало змогу оцінити відповідність чинного правового поля України потребам сучасного державно-громадського управління, виявивши як досягнення, так і прогалини, що потребують подальшого врегулювання. Звернена увага на відсутність прямого законодавчого забезпечення післядипломної педагогічної освіти – відсутність законів про освіту дорослих, про післядипломну педагогічну освіту тощо. Виявлено необхідність в уточненні певних норм та положень, які б чіткіше регламентували повноваження громадських інститутів та механізми їхньої взаємодії з державними органами на різних рівнях. Звернено увагу на зміни нормативно - правового регулювання підвищення кваліфікації педагогічних працівників через реалізацію фінансово – організаційного механізму, що впроваджується формулою: гроші йдуть за педагогом та забезпечує розширення суб'єктів підвищення кваліфікації педагогів.

3. Проаналізовано функції публічної влади в управлінні післядипломною педагогічною освітою, які чітко окреслюють розподіл повноважень та відповідальності між державними інституціями. Визначено, що функції публічної влади у сфері післядипломної педагогічної освіти забезпечують координацію діяльності закладів освіти, впровадження освітньої політики та контроль за дотриманням нормативно-правових стандартів. Вони відіграють важливу роль у забезпеченні якості професійного розвитку педагогічних кадрів, реалізації принципів прозорості та підзвітності управлінських процесів, а також у стимулюванні активної участі громадськості у формуванні освітньої політики та оцінці її ефективності. В умовах децентралізації та посилення ролі громадськості, функції публічної влади в управлінні післядипломною освітою трансформуються. Доведено, що поступово авторитарний контроль держави переходить до ролі координатора та гаранта якості, делегуючи частину повноважень органам місцевого самоврядування та інститутам громадянського суспільства, що вимагає розробки нових моделей взаємодії та партнерства.

4. Виявлено особливості державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою в умовах децентралізації влади, які показали, що зміна управлінської парадигми впливає на залучення громадськості до освітніх процесів, підкреслюючи роль місцевих громад у формуванні та реалізації освітньої політики. Серед таких особливостей виокремлюються: розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері післядипломної педагогічної освіти, що передбачає їх активну участь у плануванні освітніх програм, розподілі ресурсів та визначенні пріоритетів професійного розвитку педагогів; посилення ролі громадських організацій та

професійних асоціацій педагогів, які беруть участь у розробці стандартів підвищення кваліфікації, проведенні експертної оцінки освітніх програм та формуванні рекомендацій щодо вдосконалення навчального процесу; децентралізація процесів прийняття управлінських рішень, що зменшує рівень централізованого контролю та сприяє більш гнучкому реагуванню на потреби педагогічної спільноти; зростання значення комунікаційних і консультативних механізмів, що реалізуються через публічні консультації, експертні ради, опитування та громадські слухання, забезпечуючи прозорість і підзвітність управлінських процесів; інтеграція інноваційних підходів та цифрових технологій, яка підвищує ефективність управління післядипломною освітою завдяки інформаційним системам для моніторингу результатів, аналізу потреб педагогів та оптимізації освітніх процесів.

Доведено, що в умовах децентралізації влади державно-громадське управління післядипломною педагогічною освітою набуває нових особливостей, що характеризуються підвищеною гнучкістю, орієнтацією на потреби громади та активним залученням громадськості. Саме це дозволяє швидко реагувати на освітні запити педагогів та створювати інноваційні програми, які враховують специфіку регіону.

5. Узагальнено зарубіжний досвід державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою, що дало змогу виокремити ефективні схеми та моделі взаємодії держави та громадянського суспільства, релевантні для українського освітнього контексту.

Досвід Франції засвідчує дієвість системи інституційного партнерства, у межах якої консультаційні ради, професійні асоціації та освітні спільноти залучаються до розроблення програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників, визначення стратегічних пріоритетів розвитку та оцінювання результатів освітньої діяльності. Німецька модель характеризується раціональним поєднанням централізованого нормативного регулювання з регіональною автономією у виборі форм, змісту й методів післядипломного навчання, що забезпечує баланс між державними стандартами та управлінською гнучкістю. Фінляндія демонструє високий рівень цифрової інтеграції та публічної комунікації, зокрема через використання онлайн-платформ і механізмів громадських консультацій, які сприяють узгодженню освітніх потреб, моніторингу якості підвищення кваліфікації та впровадженню інноваційних практик.

Узагальнення цих практик дало змогу визначити провідні чинники ефективності державно-громадського управління — фінансову автономію освітніх закладів, чіткий розподіл управлінських повноважень між державними та громадськими інституціями, розвинену культуру партнерства й прозорість ухвалення рішень. Застосування таких підходів є перспективним для вдосконалення вітчизняної системи управління післядипломною педагогічною освітою та підвищення її адаптивності до сучасних викликів.

6. Виявлено проблемні аспекти у системі взаємодії та спільного управління післядипломною педагогічною освітою з боку держави та громади, що включає питання координації, фінансування, правового забезпечення та

ефективності комунікації. Серед ключових – нормативно-правова невизначеність та фрагментарність повноважень, коли держава зберігає монополію на стратегічні рішення, а громада виконує переважно дорадчу роль. Відчутними є фінансово-ресурсні обмеження та відсутність дієвих механізмів партнерства у фінансуванні. Кадровий потенціал управлінців часто не відповідає сучасним вимогам до комунікації та проєктного менеджменту. Низький рівень громадської активності й довіри ускладнює ефективний діалог, а регіональні диспропорції створюють нерівні умови для розвитку післядипломної педагогічної освіти. Додатково, відсутність системного моніторингу та суперечність інтересів держави і громад знижують результативність спільного управління. Було встановлено, що основними перешкодами до посилення державно-громадської взаємодії у сфері післядипломної педагогічної освіти є недостатня фінансова спроможність деяких територіальних громад, бюрократичні бар'єри та низький рівень активності громадянського суспільства в окремих регіонах.

7. Розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою, спрямовані на підвищення прозорості, ефективності управлінських рішень та посилення участі громадськості у розвитку системи.

Запропоновані заходи охоплюють нормативно-правовий, організаційно-методичний, цифровий та партнерський аспекти. Серед пріоритетних напрямів виокремлено:

- активізацію участі громадськості через діяльність громадських рад, професійних асоціацій, публічних консультацій та цифрових платформ (онлайн-опитування, електронні петиції, системи зворотного зв'язку);

- цифровізацію управлінських процесів шляхом впровадження електронних кабінетів педагогів, баз даних, систем аналітики та штучного інтелекту для персоналізації навчання та планування програм підвищення кваліфікації;

- децентралізацію та розширення автономії регіональних закладів, що передбачає академічну та фінансову самостійність, формування програм з урахуванням місцевих потреб та створення кластерних об'єднань із університетами, громадами й роботодавцями;

- розвиток партнерства з міжнародними та громадськими організаціями через участь у грантах, проєктних ініціативах, академічну мобільність та спільні освітні й дослідницькі програми;

- орієнтацію на потреби педагогів і суспільства, зокрема у сферах інклюзії, цифровізації та психолого-педагогічної підтримки.

Особлива увага приділена створенню координаційних рад, впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій в управлінські процеси та підвищенню компетентності керівників освітніх і громадських організацій. Реалізація цих рекомендацій сприятиме формуванню ефективної, відкритої та адаптивної системи державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою в Україні.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях з державного управління:

1. Пінчук Д. М. Публічне управління післядипломною педагогічною освітою: український та світовий досвід. *Наукові перспективи. Серія: Державне управління*. 2025. № 5(59). С. 397–408.

2. Пінчук Д. М. Нормативно-правове забезпечення державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 7. 2025. С. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.7.17>

3. Пінчук Д. М. Технології залучення громадськості в управлінні післядипломною педагогічною освітою через державно-громадське партнерство. *Наукові перспективи. Серія: Державне управління*. 2025. № 6(60). С. 321–335.

4. Пінчук Д. М. Застосування інформаційних та організаційних механізмів у державно-громадському управлінні післядипломною педагогічною освітою. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 8. 2025. С. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.8.23%20>

Статті в закордонних виданнях за напрямком:

5. Kriukov O., Lutsenko S., Pinchuk D. Phenomenon of Projects in Modern Public Administration. *Public administration and state security aspects*, 2022, Vol. 2. DOI: <https://doi.org/10.52363/passa-2022.2-7>.

Особистий внесок автора: визначено ефективні стратегії реалізації сучасних проєктів у державному управлінні.

6. Lutsenko S., Pinchuk D. Priority areas for improving public administration of postgraduate teacher training. *Public administration and state security aspects*. 2025, Vol. 1.

Особистий внесок автора: визначено особливості державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Lutsenko S. M., Pinchuk D.M. Management of educational coaching for development of professional competence of heads of educational institutions. *Management and administration in the field of services: selected examples*. Monograph. Opole : The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; P.148–156.

Особистий внесок автора: автором визначена роль застосування освітнього коучинга у освіті дорослих в умовах державно-громадського її управління.

8. Луценко С. М., Івашина Л. П., Пінчук Д. М. Формування управлінської компетентності в умовах післядипломної освіти. *Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика* : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 4 берез. 2023 р. Харків : НУЦЗУ, 2023. С. 128-131.

Особистий внесок автора: визначено сутність управлінської компетентності, підкреслюючи її багатовекторність, що включає лідерські

якості, стратегічне мислення, навички прийняття рішень, здатність до інновацій, кризового менеджменту та ефективної комунікації.

9. Пінчук Д. М. Закордонний досвід впровадження супервізії у публічному управлінні. *«Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика»* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Черкаси, 27 березня 2025 року). Черкаси, 2025. С. 27-30.

АНОТАЦІЯ

Пінчук Д.М. Механізми державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління Національний університет цивільного захисту України. Черкаси, 2025.

У дисертації вирішено актуальну науково-прикладну проблему, що полягає в науковому обґрунтуванні та розробці механізмів державно-громадського управління у сфері післядипломної педагогічної освіти в умовах трансформацій сучасного суспільно-освітнього середовища.

Зазначене завдання реалізовано через визначення теоретичних засад і практичних орієнтирів формування та функціонування правового, організаційного, інформаційного, ресурсного й моніторингово-контрольного механізмів у системі державно-громадського управління післядипломної педагогічної освіти. У дослідженні акцентовано увагу, по-перше, на вдосконаленні правового механізму, що передбачає оновлення нормативно-правової бази післядипломної освіти відповідно до принципів прозорості, відкритості та участі громадськості. По-друге, на зміцненні організаційного механізму, зокрема через запровадження ефективних форм партнерства між органами державної влади, інституціями громадянського суспільства та професійними освітніми спільнотами (громадські ради, дорадчі органи, цифрові платформи взаємодії).

Особливу увагу приділено інформаційному механізму, який має забезпечувати інтерактивну комунікацію між суб'єктами управління за допомогою цифрових інструментів, систем електронного врядування та платформ для зворотного зв'язку. Ресурсний механізм, у свою чергу, потребує диверсифікації джерел фінансування, передусім за рахунок розширення практики державно-громадського партнерства, залучення грантових коштів і позабюджетних ресурсів. Також обґрунтовано доцільність розвитку моніторингово-аналітичного механізму, що базується на активній участі громадськості в процесах контролю якості освітніх послуг та оцінки ефективності управлінських рішень.

У дисертації виокремлено провідні концептуальні підходи до модернізації державно-громадського управління післядипломної педагогічної освіти, серед яких – системний, синергетичний, мережевий, аксіологічний та інституціональний, що дають змогу сформуувати цілісну модель управління

освітою дорослих на принципах публічної взаємодії.

Запропоновано авторську класифікацію механізмів державно-громадського управління у сфері післядипломної педагогічної освіти, яка ґрунтується на функціональних характеристиках управлінської діяльності. Уточнено склад суб'єктів цих механізмів, до яких віднесено органи публічної влади, професійні громадські об'єднання, інститути громадянського суспільства, заклади післядипломної освіти, педагогічні працівники як учасники управлінського процесу.

Узагальнено позитивний досвід країн Європейського Союзу (зокрема Фінляндії, Німеччини, Франція) щодо організації громадської участі в освітньому врядуванні та рекомендовано адаптацію інституційних моделей автономії закладу післядипломної педагогічної освіти до вітчизняних умов, з одночасним посиленням механізмів громадського контролю.

Підкреслено важливість цифрової трансформації управлінських механізмів у післядипломній педагогічній освіті, яка передбачає застосування сучасних ІТ-рішень: систем електронного документообігу, платформ е-демократії, цифрових індикаторів якості, освітньої аналітики тощо. Обґрунтовано, що ефективне функціонування механізмів державно-громадського управління післядипломною педагогічною освітою є ключовою умовою підвищення якості освітніх послуг, розвитку професійної компетентності педагогів і реалізації концепції навчання впродовж життя.

Об'єкт дослідження – державно-громадське управління у сфері післядипломної педагогічної освіти.

Предмет дослідження – механізми державно-громадського управління у сфері післядипломної педагогічної освіти.

У межах дисертаційного дослідження застосовано методи системного й порівняльно-правового аналізу, експертного опитування, емпіричних соціальних досліджень та аналітичного моделювання. Джерельною базою виступили нормативно-правові акти України, документи міжнародних організацій (ЮНЕСКО, ЄС, OECD), а також статистичні дані щодо функціонування закладів післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: державно-громадське управління, післядипломна педагогічна освіта, управлінські механізми, освіта дорослих, публічна політика, цифровізація, партнерство, громадська участь, професійний розвиток педагогів.

ANNOTATION

Pinchuk D.M. Mechanisms of state and public administration of postgraduate pedagogical education. Qualifying scientific work as a manuscript.

Dissertation for the degree of Candidate of Science in Public Administration, specialty 25.00.02 - mechanisms of public administration - National University of Civil Defense of Ukraine - Cherkasy, 2025.

The dissertation solves an urgent scientific and applied problem, which consists in the scientific substantiation and development of mechanisms of state and public administration in the field of postgraduate pedagogical education in the

context of transformations of the modern socio-educational environment.

This task is realized by defining the theoretical foundations and practical guidelines for the formation and functioning of legal, organizational, informational, resource, monitoring and control mechanisms in the system of state and public administration of postgraduate pedagogical education. The study focuses, firstly, on improving the legal mechanism, which involves updating the regulatory framework of postgraduate education in accordance with the principles of transparency, openness and public participation. Secondly, on strengthening the organizational mechanism, in particular through the introduction of effective forms of partnership between public authorities, civil society institutions and professional educational communities (public councils, advisory bodies, digital interaction platforms).

Particular attention is paid to the information mechanism, which should ensure interactive communication between the

The dissertation identifies the leading conceptual approaches to the modernization of state-public management of postgraduate pedagogical education, including systemic, synergistic, network, axiological and institutional, which allow to form a holistic model of adult education management on the principles of public interaction.

The author's own classification of mechanisms of state-public administration in the field of postgraduate pedagogical education based on the functional characteristics of management activities is proposed. The composition of the subjects of these mechanisms is clarified, which include public authorities, professional public associations, civil society institutions, postgraduate education institutions, and pedagogical staff as participants in the management process.

The positive experience of the European Union countries (in particular, Finland, Germany, France) in organizing public participation in educational governance is summarized and the adaptation of institutional models of autonomy of postgraduate teacher education institutions to domestic conditions is recommended, while strengthening the mechanisms of public control.

The importance of digital transformation of management mechanisms in postgraduate pedagogical education, which involves the use of modern IT solutions: electronic document management systems, e-democracy platforms, digital quality indicators, educational analytics, etc. is emphasized. It is substantiated that the effective functioning of the mechanisms of state and public administration of postgraduate pedagogical education

The methods of systematic and comparative legal analysis, expert survey, empirical social research and analytical modeling were used in the dissertation. The source base is the legal acts of Ukraine, documents of international organizations (UNESCO, EU, OECD), as well as statistical data on the functioning of postgraduate teacher education institutions.

Keywords: state and public administration, postgraduate teacher education, management mechanisms, adult education, public policy, digitalization, partnership, public participation, professional development of teachers.

Відповідальна за друк Луценко Світлана Миколаївна

Підписано до друку 15.10.2025 р.
Формат 60х84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 0,9.
Гарнітура Таймс. Тираж 100 прим.

Віддруковано з оригінал-макета в друкарні ФОП Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.